

Med forbehold om endringer
SPERRET til
11/11-86 kl. 19.00

NTNFs 40 ÅRS JUBILEUM
AKERSHUS SLOTT TIRSDAG 11. NOVEMBER 1986
STATSMINISTER GRO HARLEM BRUNDTLAND

Deres Majestet, mine damer og herrer.

NTNF feirer sitt 40 års jubileum i en situasjon hvor norsk industri og næringsliv står overfor store utfordringer for å klare den omstilling og nyskapning som er helt nødvendig. Regjeringen er overbevist om at forskning og utvikling her må stå helt sentralt. Det er derfor en særlig glede å kunne hylle en livskraftig jublant som har hatt og har en så viktig funksjon i utviklingen av norsk næringsliv.

Norges Teknisk Naturvitenskapelig Forskningsråd ble skapt like etter krigen, som et virkemiddel i arbeidet for å få landet på fote igjen. Opprettelsen av NTNF er et godt eksempel på at man i gjenreisningsperioden så fremover, og satset bevisst på det som skulle legge grunnlaget for fremtidens norske industri.

NTNF har hatt stor innflytelse på utviklingen av moderne norske industri, og på norsk samfunnsutvikling i det hele. Det er en innflytelse som kan spores på så mange måter.

NTNF har spilt en avgjørende rolle ved oppbyggingen av den forskningsvirksomhet vi har i Norge i dag. En rekke forskningsinstitutter er opprettet, og inntil nylig også forvaltet, av NTNF. Med den bedriftsstruktur vi har i Norge har de spilt en viktig rolle i vår industrielle forskning. Mangfoldet av små og store forskningsprosjekter som har vært finansiert av NTNF, og utført i NTNFs forskningsinstitutter eller i næringslivet selv har gitt helt konkrete resultater i utviklingen av norsk industri.

De mange forskere og tillitsmenn som gjennom årene har arbeidet i NTN-systemet, eller som har medvirket i NTNFs komiteer og andre organer utgjør samtidig et viktig nettverk i det norske samfunn. NTN-systemet har fungert som en opplæringsinstitusjon, og som et "torg" for informasjonsutveksling og langsiktig og fremtidsrettet tenkning.

NTNF har vist evne til nytenking og fremsyn. Man var tidlig ute med å se det tverrfaglige kunnskapsbehovet på viktige områder i grenseflatene mellom industri og samfunnsutvikling. Miljøspørsmål, by- og regionsplanlegging, transportøkonomi ble satt på dagsorden. Rådet så at det her var behov for samarbeid over faggrensene og en oppmerksomhet rettet mot teknologi, menneske og samfunn. Denne linje vil NTN være tjent med å følge opp i en tid da angst og usikkerhet knyttet til teknologiens faremomenter ikke kan bagatelliseres, men tvert om stiller nye krav til oss alle.

Norge er nå inne i den alvorligste økonomiske krisesituasjon på mange år. Vi står overfor dyptgripende problemer med sterkt svekkelse av utenriksøkonomien, og med en samlet innenlandsk forbruk som vi som nasjon ikke har dekning for. Regjeringen ser det som en sentral oppgave å fremme vekst og lønnsomhet i norsk næringsliv, særlig gjennom virkemidler for nyskaping og omstilling. Den konkurranseutsatte del av norsk næringsliv må styrkes slik at handelsbalansen med utlandet for "fastlands Norge" bedres vesentlig.

En viktig forutsetning for at vi kan hevde oss i den internasjonale konkurransen er at norsk næringsliv utnytter de mulighetene som ny kunnskap og avansert teknologi gir for å skape nye produkter og arbeidsplasser.

Oppbygging av kompetanse er også et viktig virkemiddel i distriktspolitikken. Fremtidens utvikling i distriktene vil ikke minst bli bestemt av evnen til å utnytte kunnskap og teknologi.

Senhøstes 1945, året før NTN ble opprettet sa statsminister Einar Gerhardsen i en tale bl.a. følgende:

"Den industrielle konkurranse mellom landene er begynt å bli en kappestrid om teknisk og vitenskapelig forskning. Her må vi ta et krafttak for å ta igjen det forsømte."

For regjeringen og for Arbeiderpartiet har denne linjen lange tradisjoner. Vi har i årets statsbudsjett tatt et løft for forskningen, særlig den teknisk/industrielle delen.

Kravet om et krafttak for teknisk/industriell forskning er ikke nytt. Det er grunn til å spørre: har vi gjort for lite i alle disse 40-årene? Har vi ikke brukt pengene godt nok? Det første spørsmålet har NTNF alltid med styrke besvart med et hørbart ja. Det er et faktum at vi i de senere år ikke har fått den industrielle vekst og fornyelse vi trenger for å bygge bro over svingningene i oljeprisene. Det er et gap mellom den industriproduksjon vi har og den levestandard vi ønsker.

Selvfølgelig har NTNF både stilt og besvart spørsmålet om riktig bruk av pengene mange ganger gjennom de 40 år som har gått. Rådet har i de senere år fornyet sin organisasjons- og arbeidsform, bygget på de initiativ som ble tatt på slutten av 70-tallet.

I de påfølgende år har NTNF og Industridepartementet gjennomført en rekke av de organisasjonsendringene som bl.a. Thulin-utvalget foreslo. Den største og mest gjennomgripende endringen har vært fristillingen av NTNF-instituttene.

Rådet er også blitt mindre og departementene er ikke lenger representert. Begge disse endringene har bidratt til å gi NTNF en friere rolle i forskningssystemet.

Regjering og Storting kan ikke og ønsker ikke å gripe inn med detaljerte signaler overfor forskningen. Hva vi har gjort og bør gjøre er å forvente fortsatt innsats fra rådet for å lete frem de teknologiske og sosiale muligheter som hører fremtiden til. Det er alltid en fare for at vekten legges på tradisjonelle produksjonsområder og eksisterende problemer.

NTNF er et viktig instrument for å videreføre innsatsen på de satsingsområder som er utpekt, informasjonsteknologi, materialteknologi, offshore teknologi, bioteknologi og havbruk.

Rådet vil også fra neste år av få ansvaret for å iverksette regjeringens omfattende handlingsplan for informasjonsteknologi. Her får NTNF en viktig oppgave som går utover forvaltningen av de midler som stilles til NTNFs egen disposisjon. Handlingsplanen iverksettes i samarbeid mellom flere departementer, både innenfor utdanning og bruk av informasjonsteknologi, med NTNF i en koordinerende, rådgivende og initiativtakende rolle.

Vi er inne i en periode hvor den teknologiske utviklingen går raskere enn noen gang tidligere, og hvor evnen til å ta i bruk ny teknologi er avgjørende for landets konkurranseevne. Vitenskap og teknologi vil bli samfunnets kanskje viktigste produktivkraft i fremtiden. Nettopp i den vanskelige økonomiske situasjonen vi nå går inn i er det særlig viktig å satse på forskning og utvikling, som skal legge grunnlaget for et livskraftig norsk næringsliv.

For omlag 20 år siden skrev Servan-Schreiber om den amerikanske utfordringen i sterke ordelag. Dynamikken i det amerikanske samfunn ville føre Europa ned i teknologiens annen-divisjon om Europa ikke maktet motoffensiven ved økt satsning på utdanning og forskning. I dag er sør-øst-asia en ny likeverdlig spiller i utviklingen av morgendagens samfunn.

Og Europa har tatt imot utfordringen og er i ferd med å samordne sin virksomhet, en virksomhet som Norge har all interesse av å delta i.

NTNF, som vårt viktigste instrument innen den teknisk industrielle forskning, står overfor store og utfordrende oppgaver i årene fremover. Jeg er overbevist om at NTNF er vel kvalifisert til å ivareta disse oppgavene, og til å sette dem inn i det brede samfunnsmessige og internasjonale perspektiv hvor de hører hjemme.

Jeg vil til slutt, på vegne av hele regjeringen, gratulere NTNF med jubileet. Jeg vil også få benytte anledningen til å rette en takk til alle de dyktige medarbeidere og ressurspersoner som har vært eller er med på å bygge opp NTNF, for sine viktige bidrag til en effektivt og fremtidsrettet forskningssats i Norge.